

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 21.12.2016 r.
COM(2016) 816 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Aktualna sytuacja i przyszłe działania w odniesieniu do braku wzajemności z niektórymi państwami trzecimi w dziedzinie polityki wizowej (w następstwie komunikatu z 12 kwietnia)

I. WPROWADZENIE

W dniu 12 kwietnia 2016 r. Komisja przedstawiła komunikat dotyczący aktualnej sytuacji i ewentualnych działań odnoszących się do braku wzajemności ze strony niektórych państw trzecich w dziedzinie polityki wizowej¹. W komunikacie tym odnotowano, że większość przypadków braku wzajemności zgłoszonych w odniesieniu do ośmiu państw trzecich udało się rozwiązać przy aktywnym wsparciu ze strony Komisji. Jeżeli jednak dane państwo trzecie nie zniesie obowiązku wizowego najpóźniej do dnia 12 kwietnia 2016 r., rozporządzenie Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. zobowiązuje Komisję do przyjęcia aktu delegowanego zawieszającego na okres 12 miesięcy zwolnienie z obowiązku wizowego wobec obywateli tego państwa trzeciego. Rozporządzenie nakłada również wymóg, by Komisja uwzględniała konsekwencje zawieszenia zwolnienia z obowiązku wizowego dla stosunków zewnętrznych Unii i jej państw członkowskich. W komunikacie z kwietnia podkreślono zatem znaczenie pełnego zaangażowania Parlamentu Europejskiego i Rady w działania dotyczące stosowania mechanizmu wzajemności oraz – z uwagi na szczególnie polityczny charakter zawieszenia zwolnienia z obowiązku wizowego – oceniono konsekwencje i skutki tego zawieszenia w stosunku do obywateli wspomnianych państw trzecich; oprócz tego Komisja wezwała Parlament Europejski i Radę do natychmiastowego rozpoczęcia dyskusji na temat obecnego mechanizmu wzajemności oraz do zajęcia stanowiska co do najodpowiedniejszego sposobu dalszego działania.

W ramach działań następnych Komisja w lipcu 2016 r. podsumowała zmiany, do których doszło w okresie od kwietnia do lipca, i określiła następne kroki dotyczące sposobu osiągnięcia pełnej wzajemności wizowej². Komisja z zadowoleniem przyjęła osiągnięcie pełnej wzajemności wizowej z Brunei. W przypadku Kanady Komisja oczekiwała na szczyt UE–Kanada jako okazję do potwierdzenia wymiernych postępów w zakresie znoszenia obowiązku wizowego wobec obywateli Bułgarii i Rumunii. Komisja odnotowała również, że Stany Zjednoczone nie poczyniły żadnych kroków w kierunku zniesienia obowiązku wizowego wobec obywateli Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Polski i Rumunii. Komisja zobowiązała się do dalszego dążenia do pełnej wzajemności wizowej z Kanadą i Stanami Zjednoczonymi, przy wykorzystaniu wszelkich możliwości ku temu i w porozumieniu z wymienionymi państwami członkowskimi, aby szybciej osiągnąć zamierzone cele oraz przedstawić sprawozdania na temat poczynionych postępów przed końcem roku.

W komunikacie podsumowano postępy – poczynione w okresie od lipca 2016 r. – w dyskusjach z dwoma pozostałymi państwami. W komunikacie podsumowuje się zwłaszcza wymierne postępy osiągnięte w przypadku Kanady, omawia się bieżącą sytuację dotyczącą Stanów Zjednoczonych i określa dalsze działania.

II. ZMIANY, KTÓRE MIAŁY MIEJSCE OD PRZYJĘCIA KOMUNIKATU Z LIPCA DOTYCZĄCEGO DZIAŁAŃ NASTĘPCZYCH W CELU OSIĄGNIĘCIA PEŁNEJ WZAJEMNOŚCI WIZOWEJ

Kanada (powiadomienie dokonane przez Bułgarię i Rumunię)

W odniesieniu do Kanady w komunikacie z lipca dotyczącym działań następnych odnotowano intensyfikację konstruktywnych dyskusji, w tym na najwyższym szczeblu, jak

¹ COM(2016) 221 final z 12 kwietnia 2016 r. („komunikat z kwietnia”).

² COM(2016) 481 final z dnia 13 lipca 2016 r. („komunikat z lipca dotyczący działań następnych”).

również zobowiązanie rządu kanadyjskiego do kontynuowania współpracy z UE w celu osiągnięcia pełnej wzajemności wizowej dla wszystkich obywateli UE. Komisja dążyła nadal do osiągnięcia pełnej wzajemności wizowej, koordynując swoje działania z Bułgarią i Rumunią, w celu przyspieszenia realizacji postawionych celów i oczekiwała na szczyt UE–Kanada, upatrując w nim okazji do potwierdzenia wymiernych postępów w zakresie znoszenia obowiązku wizowego dla obywateli Bułgarii i Rumunii.

W następstwie tych intensywnych i skoordynowanych wysiłków oraz stałych kontaktów między UE i Kanadą w przededniu 16. szczytu UE–Kanada w Brukseli zaplanowanego na dzień 30 października 2016 r., Kanada przedstawiła jasny harmonogram osiągnięcia pełnej wzajemności wizowej.

Rząd kanadyjski ogłosił³, że zamierza znieść częściowo obowiązek wizowy w stosunku do spełniających odpowiednie kryteria obywateli rumuńskich i bułgarskich, którzy podróżują do Kanady. Z dniem 1 maja 2017 r. rumuńscy i bułgarscy obywatele, którym przyznano kanadyjską wizę tymczasowego pobytu w trakcie ostatnich 10 lat lub którzy posiadają ważną amerykańską wizę nieimigracyjną, nie będą potrzebowali wizy tymczasowego pobytu i będą mogli podróżować do Kanady lub przez nią przejeżdżać na podstawie elektronicznego zezwolenia na podróż zamiast wizy. Rząd kanadyjski zamierza znieść obowiązek wizowy wobec obywateli bułgarskich i rumuńskich z dniem 1 grudnia 2017 r. Decyzja Kanady o zniesieniu w 2017 r. obowiązku wizowego w stosunku do wszystkich obywateli bułgarskich i rumuńskich została potwierdzona we wspólnej deklaracji⁴ ze szczytu UE–Kanada.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje decyzję Kanady o zniesieniu z dniem 1 grudnia 2017 r. obowiązku wizowego wobec wszystkich obywateli bułgarskich i rumuńskich podróżujących do Kanady. Komisja będzie teraz współpracować z obu państwami członkowskimi oraz Kanadą, by zapewnić wprowadzenie pełnej wzajemności wizowej na podstawie uzgodnionego harmonogramu.

Stany Zjednoczone (powiadomienie dokonane przez Bułgarię, Chorwację, Cypr, Polskę i Rumunię)

W komunikacie z lipca dotyczącym działań następnych odnotowano, że pomimo intensyfikacji kontaktów na szczeblu politycznym i technicznym postępy w rozmowach ze Stanami Zjednoczonymi są nieporównywalnie mniejsze niż z Kanadą. Stany Zjednoczone nie poczyniły żadnych kroków w kierunku zniesienia obowiązku wizowego wobec obywateli Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Polski i Rumunii, którzy podróżują do Stanów Zjednoczonych. Komisja zatem nadal dąży do osiągnięcia pełnej wzajemności wizowej ze Stanami Zjednoczonymi we współpracy z pięcioma zainteresowanymi państwami członkowskimi na wszystkich odpowiednich forach, wykorzystując wszystkie okazje pozwalające na znalezienie rozwiązania oraz analizując wszystkie warianty i niezbędne działania na potrzeby osiągnięcia tego celu.

³ <http://news.gc.ca/web/article-en.do?nid=1145359>.

⁴ Punkt 20 wspólnej deklaracji stanowi: *Dostrzegamy i z zadowoleniem przyjmujemy wartość płynącą ze zwiększonej mobilności, w tym za pośrednictwem ruchu bezwizowego między Unią Europejską i Kanadą obejmującego wszystkich naszych obywateli – przewidzianego w Umowie o partnerstwie strategicznym UE–Kanada. Decyzja Kanady o zniesieniu, pod koniec 2017 r., obowiązku wizowego wobec wszystkich obywateli bułgarskich i rumuńskich ułatwi zacieśnienie istniejących więzów o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, rodzinnym i biznesowym między Kanadą a Europą.* (<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/10/30-eu-canada-declaration/>).

Warunki dostępu do amerykańskiego programu znoszenia wiz są określone w regulacjach przyjętych przez Kongres. Rząd amerykański realizuje ten program, przy czym na podstawie obowiązujących przepisów nie ma on uprawnień, aby zezwolić na rozszerzenie programu na nowe kraje partnerskie, chyba że spełnią one kryteria określone przez ustawodawstwo.

Na spotkaniu wysokiego szczebla UE–Stany Zjednoczone dotyczącym wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w dniu 8 września 2016 r. strona unijna nawoływała do pełnej wzajemności wizowej, natomiast strona amerykańska podkreśliła, że priorytetem Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest kontynuacja programu znoszenia wiz oraz realizacja jego założenia, jakim jest zapewnianie bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych. W tym celu Departament Bezpieczeństwa Wewnętrznego pracuje nad pełnym wdrożeniem zabezpieczeń programu znoszenia wiz zgodnie z decyzją Kongresu z grudnia 2015 r. Departament Bezpieczeństwa Wewnętrznego podkreślił, że program pozostaje pod ścisłym nadzorem Kongresu, który w trakcie kilku przesłuchań skrytykował stosowanie przez rząd przewidzianego w ustawodawstwie zwolnienia z obowiązku wizowego. Departament Bezpieczeństwa Wewnętrznego wyraził uznanie dla wysiłków UE we wzmacnianiu zarządzania zewnętrznymi granicami UE i przyjmowaniu nowych instrumentów ustawodawczych w dziedzinie bezpieczeństwa. Zwrócił jednak uwagę, że w perspektywie krótkoterminowej nie oczekuje się, by pięć państw członkowskich objętych obowiązkiem wizowym dołączyło do programu znoszenia wiz. Te państwa członkowskie nie spełniają określonego przez prawo amerykańskie wymogu obniżenia wskaźnika odmownych decyzji w sprawie wiz do poziomu 3 %, a zatem nie mogą zostać zakwalifikowane do udziału w programie znoszenia wiz. Departament Bezpieczeństwa Wewnętrznego przypomniał też, że tymczasowe zawieszenie zwolnienia z obowiązku wizowego w stosunku do obywateli amerykańskich byłoby bardzo szkodliwe w świetle dążenia do wzajemnego zwolnienia z obowiązku wizowego.

Stanowisko to zostało potwierdzone na spotkaniu wysokiego szczebla UE–Stany Zjednoczone dotyczącym wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, które odbyło się w dniach 4–5 grudnia 2016 r. w Waszyngtonie. Przedstawiciele Unii Europejskiej ponownie podkreślili znaczenie jak najszybszego osiągnięcia pełnej wzajemności wizowej ze Stanami Zjednoczonymi. Zdecydowano o kontynuacji prac w tym kierunku z nowym rządem amerykańskim.

Tak jak w ostatnim okresie sprawozdawczym Stany Zjednoczone nie poczyniły żadnych kroków w kierunku zniesienia obowiązku wizowego wobec obywateli Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Polski i Rumunii na potrzeby podróży do Stanów Zjednoczonych. W dniu 8 listopada 2016 r. odbyły się wybory prezydenckie oraz wybory do Kongresu. Komisja bezzwłocznie wznowi swoje wysiłki w kontaktach z nowym rządem Stanów Zjednoczonych, z chwilą gdy rozpocznie on urzędowanie, i będzie dążyć do osiągnięcia pełnej wzajemności wizowej za pośrednictwem działań skoordynowanych z pięcioma państwami członkowskimi.

Oczekuje się, że w pierwszej połowie 2017 r. odbędzie się następne spotkanie wysokiego szczebla UE–Stany Zjednoczone dotyczące wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, które będzie doskonałą okazją do uzgodnienia z nowym rządem działań na potrzeby realizacji tego celu. Zważywszy na kluczową rolę amerykańskiego Kongresu w znalezieniu rozwiązania, Komisja zaleca także jak najlepsze wykorzystanie kontaktów parlamentarnych (Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajowych).

III. STANOWISKO ZAJĘTE W ODPOWIEDZI NA KOMUNIKAT Z KWIETNIA I KOMUNIKAT Z LIPCA DOTYCZĄCY DZIAŁAŃ NASTĘPCZYCH

W dniu 12 października 2016 r. Komisja przedstawiła bieżącą sytuację podczas posiedzenia Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego. Przewodniczący podsumował stanowisko Komisji, stwierdzając, że Komisja jest zobowiązana na podstawie prawodawstwa unijnego do przyjmowania aktów delegowanych zawieszających zwolnienie z obowiązku wizowego wobec obywateli państw trzecich na potrzeby podróży do UE, w przypadku tych państw trzecich, które nie stosują wzajemnego zwolnienia z obowiązku wizowego. Do dalszej wymiany poglądów na ten temat doszło w dniu 14 grudnia 2016 r. przy okazji pytania wymagającego odpowiedzi ustnej na posiedzeniu plenarnym Parlamentu Europejskiego, podczas którego większość posłów zabierających głos potwierdziła to stanowisko. Zwrócono jednak uwagę na skutki zniesienia zwolnienia z obowiązku wizowego dla stosunków transatlantyckich i na potrzebę współpracy między instytucjami.

Tak jak w poprzednich trzech miesiącach, Rada nie omawiała tej kwestii.

IV. PODSUMOWANIE

Komisja z zadowoleniem przyjmuje decyzję kanadyjskiego rządu dotyczącą zniesienia wymogu wizowego wobec wszystkich obywateli bułgarskich i rumuńskich przed grudniem 2017 r., jednocześnie zamierza podjąć działania we współpracy z tymi dwoma państwami członkowskimi i Kanadą w celu zapewnienia realizacji pełnej wzajemności wizowej na podstawie uzgodnionego harmonogramu. Ten postęp na drodze do pełnej wzajemności określonej w komunikacie z kwietnia i w oparciu o dobrą współpracę z rządami Bułgarii i Rumunii, a także posłami do Parlamentu Europejskiego wykazuje, że wymierne postępy na drodze do pełnej wzajemności wizowej mogą być osiągnięte dzięki stałym kontaktom i cierpliwości w stosunkach dyplomatycznych.

Jeżeli chodzi o Stany Zjednoczone, Komisja zauważa, że – tak jak w poprzednim okresie sprawozdawczym – w ciągu ostatnich pięciu miesięcy, również ze względu na kalendarz wyborczy, nie poczyniły one żadnych kroków w kierunku zniesienia obowiązku wizowego wobec obywateli Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Polski i Rumunii podróżujących do Stanów Zjednoczonych. Z chwilą rozpoczęcia urzędowania przez nowy rząd Stanów Zjednoczonych Komisja bezzwłocznie wznowi wysiłki – we współpracy z pięcioma państwami członkowskimi – mające na celu uzyskanie pełnej wzajemności wizowej i uzgodni w pierwszej połowie 2017 r. działania zmierzające do osiągnięcia tego celu.

Komisja będzie nadal ściśle współpracować z Parlamentem Europejskim i Radą w celu zapewnienia, by Unia Europejska prezentowała spójne stanowisko w tej ważnej kwestii, a także przedstawi do końca czerwca 2017 r. sprawozdanie w sprawie poczynionych postępów.